

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Fastställande av riktlinjer för landstingets internationella arbete

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

Ärendet

Landstingsdirektören föreslår att riktlinjerna för landstingets internationella arbete fastställs.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa riktlinjer för landstingets internationella arbete

att uppdra åt nämnder och bolag att utveckla sitt internationella arbete i enlighet med riktlinjerna

Landstingsstyrelsen har, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, för egen del beslutat att uppdra åt landstingsdirektören att inom landstingsstyrelsens förvaltning utforma en funktion som ger stimulans och stöd till landstingets olika verksamheter för att underlätta för dessa att finna information och ansöka om finansiering från EU.

Landstingets internationella arbete har mycket att vinna på en ökad grad av samordning och förtydligande avseende syfte, inriktning och organisation. Det är därför angeläget att landstingsfullmäktige fastställer riktlinjer för det internationella arbetet.

Bilagor

- 1 Riktlinjer
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 26 oktober 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 8 november 2005.

Ärendet och dess beredning

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 10 oktober 2005 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* fastställa riktlinjer för landstingets internationella arbete enligt bilaga, *att* uppdra till nämnder och bolag att utveckla sitt internationella arbete i enlighet med riktlinjerna.

dels - under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut - för egen del besluta *att* uppdra åt landstingsdirektören att inom landstingsstyrelsens förvaltning utforma en funktion som ger stimulans och stöd till landstingets olika verksamheter för att underlätta för dessa att finna information och ansöka om finansiering från EU.

Bilagor**Riktlinjer****Riktlinjer för landstingets internationella arbete****Sammanfattning**

Landstingets internationella arbete har två syften, att främja Stockholmsregionens utveckling och att utveckla och effektivisera landstingets verksamheter.

Arbetet skall bedrivas i god samverkan mellan olika aktörer i regionen. Det skall präglas av långsiktighet och framförhållning. Tydliga prioriteringar skall göras för när, med vilka och i vilken form samarbete ska etableras. Därutöver skall landstinget ha en positiv inställning till förfrågningar från utlandet om studiebesök och liknande.

Internationellt arbete skall prioriteras, beslutas, finansieras, följas upp och utvärderas efter samma principer som annan verksamhet i landstinget.

Landstingsstyrelsen ansvarar för landstingets övergripande internationella kontakter och samverkansavtal.

Varje nämnd/styrelse ansvarar för internationella kontakter och samarbeten inom sitt verksamhetsområde.

Särskild uppmärksamhet skall ges till samarbeten och projekt med finansiellt stöd av EU:s fonder och program.

Syften

Stockholms läns landsting svarar för regionens utvecklingsplanering och är dessutom en mycket stor aktör för genomförandet av åtgärder som behövs för att vår region skall stå stark i framtiden.

Landstinget bedriver också stora och samhällsviktiga verksamheter som har behov av internationella impulser, jämförelser och samverkan för att kunna bedrivas effektivt nu och i framtiden.

Landstingets internationella kontakter har därför två syften:

- att förbättra Stockholmsregionens förutsättningar för att nå de i RUFSS 2001 fastslagna grundläggande målen för regionens utveckling – internationell konkurrenskraft, goda och jämlika levnadsvillkor samt långsiktigt hållbar livsmiljö
- att utveckla och effektivisera landstingets verksamheter

Samverkan behövs i Stockholmsregionens internationella arbete

Det är mycket angeläget att det internationella arbetet bedrivs i god samverkan mellan olika aktörer i regionen. Därigenom undviks dubbelarbete, erfarenheter kan komma många till godo, regionen uppfattas som mer enad och internationella samarbetspartners kan lättare orientera sig bland regionens olika aktörer. Hög prioritet bör ges åt samarbeten som bidrar till förbättrad samverkan mellan offentlig sektor, universitet/forskning och näringslivet i Stockholmsregionen.

Som grund för regionens internationella samverkan behövs en gemensam internationell strategi. Landstinget bör på lämpligt sätt medverka till att en sådan utarbetas. En Östersjöstrategi arbetas fram inom det s.k. partnerskapet för länets regionala tillväxtprogram (RTP). Varje aktör behöver därutöver någon form av strategi eller riktlinjer för de egna insatserna.

Landstingets roll

Landstinget är ansvarigt för Stockholmsregionens långsiktiga utvecklingsplan. Den gällande planen har namnet Regional utvecklingsplan 2001 för Stockholmsregionen (RUFSS 2001). RUFSS används som grund för en mängd processer i regionen. Landstinget har påtagit sig ett ansvar för att följa upp genomförandet av strategier och inriktningar i RUFSS och att ta initiativ där utvecklingen inte går i den riktning som RUFSS pekar ut som angelägen.

Som huvudman för stora samhällsverksamheter, bl a hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken är landstinget dessutom en av de största aktörerna i frågor som har betydelse för regionens framtid. Landstingsfullmäktiges ställning som det direktvalda politiska organet på regional nivå ger också en plattform som är betydelsefull i det europeiska samarbetet. Landstinget har som regional aktör och landets nästa största parlament en unik möjlighet att föra fram Stockholmsregionens intressen och ett ansvar att se till att för regionen intressanta internationella samarbetsmöjligheter tillvaratas.

Landstingets olika verksamheter har stort behov av internationell omvärldskunskap, nya idéer, jämförelser och samverkan. Internationellt arbete är därför en nödvändighet för att hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och andra verksamheter skall kunna utvecklas och bedrivas effektivt.

Landstingets prioriteringar

Det internationella arbetet skall präglas av långsiktighet och framförhållning. Tydliga prioriteringar skall göras för när, med vilka och i vilken form samarbete skall etableras.

Därutöver skall landstinget ha en positiv inställning till förfrågningar från utlandet om studiebesök och liknande. På samma sätt som vi vill ha möjlighet att göra studiebesök och lära av andras erfarenheter bör vi ge andra möjlighet att ta del av vår verksamhet. Om landstinget inte ensam är den naturliga mottagaren för en förfrågan bör kontakt tas eller samverkan sökas med andra aktörer i regionen.

Landstinget skall eftersträva största möjliga inflytande i de organisationer och nätverk man deltar i och medverka till att hela Stockholmsregionens intressen tillvaratas i arbetet inom dessa.

Särskild uppmärksamhet skall ges till samarbeten och projekt med finansiellt stöd av EU:s fonder och program. Stockholmsregionen och landstinget bör bättre ta till vara de möjligheter till finansiering som EU-medlemskapet ger.

Nämnders och förvaltningars val av samarbetspartners, jämförelseobjekt m.m. bör göras fritt utifrån vad som är syftet, men med hänsyn till strategier och riktlinjer för regionens och landstingets internationella arbete.

Globaliseringen gör att landstingets internationella arbete inte bör begränsas till det geografiska närområdet eller till vissa länder eller världsdelar.

Under en period har Östersjöregionen haft särskild prioritet. Det har varit naturligt, eftersom den politiska utvecklingen har öppnat nya möjligheter till samverkan. Genom den 2004 genomförda EU-utvidgningen har förutsättningarna för det regionala samarbetet breddats ytterligare. De kontakter som skapas i Östersjöområdet kan mer inriktas mot att stärka regionens tillväxt. Ökat utrymme kan nu ges för samverkan med andra geografiska områden. Samverkan kring Östersjön är dock fortsatt viktig.

De lokala och regionala strukturerna varierar inom EU - det gäller såväl ansvarsområden som finansiella förutsättningar. I kontakter med andra regionala företrädare inom EU ska landstinget verka för att det pågående

subsidiaritetsarbetet intensifieras och att det lokala och regionala självstyret stärks.

Landstinget ska aktivt medverka i diskussionerna kring den framtida regionalpolitiken i Europa och ge sitt bidrag till att beslut i EU och i andra internationella sammanhang blir sådana att de främjar möjligheterna för Stockholmsregionens utveckling och för landstingets bedrivande av sina egna verksamheter.

Landstingets organisation för det internationella arbetet

Landstingsstyrelsen ansvarar för landstingets övergripande internationella kontakter och samarbetsavtal. Varje nämnd/styrelse ansvarar för internationella kontakter och samarbeten inom sitt verksamhetsområde.

Samarbetsavtal och medlemskap i internationella organisationer som är av landstingsövergripande slag skall beslutas av landstingsstyrelsen. Befintliga samarbetsavtal bör regelbundet ses över.

Landstingsstyrelsens presidium skall behandla frågor kring större internationella kongresser, studiebesök och liknande som faller under landstingsstyrelsens ansvar enligt ovan, för att säkra en helhetssyn kring syfte och inriktning, för att avgöra vem eller vilka som representerar landstinget m.m.

Ett framgångsrikt internationellt samarbete kräver en fortlöpande kompetensutveckling, såväl bland förtroendevalda som bland tjänstemän. Nyckelkompetenser är språkkunskaper, kunskaper om det europeiska samarbetets verktyg och möjligheter, kunskaper om samhällsförhållanden och kultur i andra regioner, kännedom av former för internationellt umgänge samt kompetens i projektledning i samband med interregionalt samarbete.

Landstinget är medlem i Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) där landstinget i samverkan med kommuner och servicepartners bidrar till att stärka regionens utveckling och tillvaratar EU:s initiativ och möjligheter. Samarbetet syftar till att öka Stockholmsregionens roll som nod i Östersjön och som en aktiv partner i det Europeiska samarbetet. Landstinget skall bidra till att SEU utvecklas utifrån ägarnas samlade intresse. Landstinget vill utveckla möjligheterna att inom ramen för SEU tillvarata regionens samlade medverkan i nätverk och organisationer på ett effektivt sätt. Information från SEU skall förmedlas till berörda verksamheter inom landstinget och SEU skall ha tillgång till kunskap om landstingets verksamheter och utveckling.

Internationellt arbete skall prioriteras, beslutas, finansieras, följas upp och utvärderas integrerat med annan verksamhet i landstinget. Internationellt arbete skall således ingå i den ordinarie budget- och verksamhetsplaneringen. Att genomföra samarbeten och projekt inom ramen för EU:s fonder och program skapar möjlighet till delfinansiering som skall tillvaratas.

Det är viktigt att följa upp och sprida information om hur det internationella arbetet påverkar landstingets verksamheter och Stockholmsregionens utveckling. Frågan om hur landstinget kunnat tillvarata EU:s program och fonder bör särskilt följas upp.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens förslag

Landstingets verksamheter har lång erfarenhet av internationella kontakter och erfarenhetsutbyte av såväl tematisk som politisk karaktär. För att öka förståelsen och för att bedöma olika samarbeten behövs ett förtydligande av landstingets syfte, inriktning och organisation för det internationella arbetet.

Aktiviteter på det internationella planet får aldrig vara ett självändamål. Det är viktigt att betona de två syftena med landstingets internationella arbete. Det handlar om dels att främja Stockholmsregionens utveckling, dels att utveckla och effektivisera landstingets verksamheter.

Under ett antal år har Östersjöområdet stått i fokus. I förslaget till riktlinjer framhålls att området ska fortsätta ha hög prioritet. Men det är viktigt att betona att globaliseringen talar för behovet av att se längre än till det geografiska närområdet. När det gäller verksamhetsutveckling är utvecklingsnivå och möjligheter till erfarenhetsutbyte viktigare än geografisk fokusering. Av den anledningen är det nödvändigt för landstingets verksamheter att kunna söka inspiration och samverkan i olika delar av världen.

Landstinget beslöt 1999 att begränsa sin medverkan till färre internationella organisationer och nätverk men i gengäld vara desto aktivare inom dessa. Idag är landstinget medlem av Conference of Peripheral and Maritime Regions of Europe (CPMR) och dess geografiska kommission för Östersjön, Baltic Sea Commission och nätverket för regionala förtroendevalda från Östersjöländerna (Baltic Sea States Subregional Cooperation BSSSC). Inom alla tre finns landstinget företrätt i styrelserna sedan flera år. Medlemskap i organisationer och nätverk bör utvärderas fortlöpande utifrån deras nytta för landstinget och Stockholmsregionen.

Sverige, Stockholmsregionen och landstinget är idag alldeles för passiva när det gäller att tillvarata möjligheterna till finansiellt stöd från EU:s fonder och program. I förslaget till riktlinjer betonas att särskild uppmärksamhet skall ges till dessa möjligheter. Landstingsstyrelsen föreslås därför ge landstingsdirektören i uppdrag att utforma en funktion som ger stimulans och stöd till landstingets olika verksamheter för att underlätta för dessa att finna information och ansöka om finansiering från EU.

Tanken bakom tillskapandet av Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) var att stärka den samlade regionens positionering och att tillvarata EU:s möjligheter. Stockholmsregionen har ännu inte fullt ut kunnat

tillgodogöra sig de möjligheter som Europakommittén skulle kunna ge. Arbetet med att utveckla SEU måste fortsätta.

Landstingsstyrelsen och dess förvaltning behöver tydligare rutiner och mer strategiskt tänkande kring det internationella arbetet. Samarbetsavtal av övergripande slag, som innebär stora och långsiktiga åtaganden, skall givetvis beslutas i landstingsstyrelsen. Men därutöver bör förberedelser kring större internationella kongresser och viktiga besök få en politisk förankring. Därför föreslås i riktlinjerna att landstingsstyrelsens presidium skall behandla dessa frågor, för att säkra en helhetssyn kring syfte och inriktning, för att avgöra vem eller vilka som representerar landstinget m.m.